

ing van hoogbegaafde adolescenten

ollaart-Vogel (*Universiteit Leiden*)

SAMENVATTING

Theoretische achtergrond

Het onderzoek richt zich op het verband tussen intelligentie en geloofsontwikkeling. Er werd voortgebouwd op de theorie van Fowler. Hij ging ervan uit dat er naast cognitieve, morele en emotionele ontwikkeling ook een religieuze cognitie bestaat en hij ontwierp zes stadia van geloofsontwikkeling, die hieronder in de tabel worden weergegeven:

Stadia van geloofsontwikkeling volgens Fowler

<i>Leeftijd(sfase)</i>	<i>Stadium</i>	<i>Kenmerken</i>
Babytijd	Prestadium: Ongedifferentieerd geloof	Fundering van basisvertrouwen
Vroege kindertijd (2-6/7 jaar)	1. Intuïtief- projectief geloof	Egocentrische zelfbewustheid Belang van beelden en symbolen
Basisschoolleeftijd (7-12 jaar)	2. Mythisch-literair geloof	Onderscheid realiteit en fantasie Belang van verhalen
Vroege adolescentie (13-16 jaar)	3. Synthetische- conventioneel geloof	-Tacitøkennis Geloof geeft coherente oriëntatie
Late adolescentie (17-21 jaar)	4. Individuatief- reflectief geloof	Demythologisering Verantwoordelijkheid voor eigen geloof en levensstijl
Bij het ouder worden (> 21 jaar)	5. Paradoxiaal-consoliderend geloof	Tegenstelling integreren Tweede naïviteit Symbolen, mythes en rituelen
-	6. Universeel geloof	Participeren in perspectief van God Zelf is niet meer centrum van waarde

Fowler verwerkte in zijn theorie de psychosociale theorie over de ego-ontwikkeling van Erikson, de cognitieve ontwikkelingstheorie van Piaget en de morele ontwikkelingstheorie van Kohlberg. Het is volgens Fowler niet noodzakelijk om alle stadia te doorlopen, maar wel wenselijk. Mensen hebben de potentie in zich om te groeien in hun geloof.

tocht of adolescenten met een bovengemiddelde intelligentie zich eerder in een hoger stadium van geloofsontwikkeling bevinden dan hun leeftijdsgenoten met een gemiddelde intelligentie. Aan 69 adolescenten (tussen de 12 en 18 jaar) met een gemiddelde tot bovengemiddelde intelligentie werd gevraagd een intelligentietest (SPM) te maken en hen werden verschillende vragenlijsten over geloofsbeleving voorgelegd, waaronder de Faith Development Scale (FDS). Er kon niet worden aangetoond dat adolescenten met een bovengemiddelde intelligentie eerder in een hoger stadium van geloven terecht komen dan adolescenten met een gemiddelde intelligentie. Wel bleek dat zij meer behoefte hebben aan antwoorden op existentiële vragen en dat zij meer geïnteresseerd zijn in religie. Ook hechten zij meer waarde aan de toepassing van hun geloof in het dagelijks leven.

Voor opvoeders van hoogbegaafde jongeren biedt deze uitkomst aanknopingspunten. Het is van groot belang dat er zowel in de kerk als in het gezin en de school, ruimte wordt geboden aan het stellen van vragen over complexe religieuze onderwerpen. Het serieus nemen van deze vragen en het samen op zoek gaan naar antwoorden, is voor de hoogbegaafde jongere van grote waarde. De kerk zou bij uitstek een plaats moeten zijn waar deze jongeren hun vragen kunnen stellen en waar zij zich gehoord voelen. Als dit niet gebeurt, is de kans groot dat hoogbegaafde jongeren op jonge leeftijd teleurgesteld raken in de kerk en dat zij ergens anders op zoek gaan naar de antwoorden. Juist omdat uit dit onderzoek naar voren kwam dat de religieuze interesse onder hoogbegaafde jongeren groot is, zou dit een gemiste kans zijn. De kerk, maar ook de samenleving heeft deze jongeren nodig, omdat zij haar scherp houden en omdat zij de vragen durven te stellen die er werkelijk toe doen.

April 2008